ప్రచురణరమైన

భారత దేశ సర్వోన్నత న్యాయస్థానము

సివిల్ అప్పీలు అధికారపరిధి

సివిల్ దరఖాస్తు నెం. (ఎస్).5352-5353/ 2007

జాతీయ ఇన్స్యూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ....అప్పీలుదారు(లు)

వర్సెస్

హోర్సోలియా మోటార్స్ మరియు ఇతరులు ....ప్రతివాదు(లు)

సహితముగా

సివిల్ అప్పీల్ దరఖాస్తు నెం. (లు) 5354/2007

సివిల్ అప్పీల్ దరఖాస్తు నెం. (లు) 2821/2012

సివిల్ అప్పీల్ దరఖాస్తు నెం. (లు) 3350/2018

సివిల్ అప్పీల్ దరఖాస్తు నెం. (లు) /2023

(@ ప్రత్యేక అనుమతి దరఖాస్తు (సివిల్) నెం (లు).1039 2020)

తీర్పు

రస్తోగి, న్యాయమూర్తి.

పౌర దరఖాస్తు నెం. (ఎస్).5352-5353/2007

1. జాతీయ వినియోగదారుల వివాదాల పరిష్కార కమిషన్ (ఇకపై "జాతీయ కమిషన్") జారీ చేసిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులు, తేదీ 3 డిసెంబర్, 2004 పై ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ప్రస్తుత అప్పీళ్ళు దాఖలు చేయడం, జాతీయ కమిషన్, గుజరాత్ రాష్ట్ర వినియోగదారుల వివాదాల పరిష్కార కమిషన్ (ఇకపై "రాష్ట్ర కమిషన్") యొక్క నిర్ధారణను తిప్పికొడుతూ, వినియోగదారుల రక్షణ చట్టము, 1986 (ఇకపై "చట్టము, 1986") కింద ప్రతివాది దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదు యొక్క నిర్వహణసామర్ధ్యం సంబంధించి, ఊహించిన ప్రమాదాన్ని కవర్ చేయడానికి బీమా పథకంని తీసుకునే వ్యక్తి వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం పథకంని తీసుకోలేదని పేర్కొంది. పథకం అనేది వాస్తవ నష్టపరిహారం కోసం మాత్రమే మరియు లాభాలను ఆర్జించడానికి ఉద్దేశించినది కాదు, చివరకు ప్రతివాది (బీమా చేసిన వ్యక్తి) చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా వినియోగదారుడు అని మరియు అతని సూచన మేరకు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదు నిర్వహించబడుతుందని మరియు గుణాగుణములుపై రాష్ట్ర కమిషన్ పరిశీలించాలని పేర్కొంది.

2. ప్రతివాది నెం.1 (టాటా వాహనాలలో నిర్వహించు వాడు) మరియు ప్రతివాది నెం.2 హక్కుదారులు(క్లైమెంట్స్). ప్రతివాది నెం.1 రు.75,38,000/- మరియు ప్రతివాది సంఖ్య 2 రు.90 లక్షల కవర్ కోసం అప్పీలుదారుతో అగ్నిమాపక బీమా పథకంని తీసుకున్నారు. ఫిబ్రవరి 28వ తేదీన, 2002, అగ్ని కారణంగా (గోద్రా అల్లర్ల సమయంలో) ప్రతివాది నెంబరులు 1 మరియు 2 వస్తువులకు నష్టం జరిగింది. , ప్రతివాది నంబరు 2 యొక్క దావాను రు.54,29,871/- మేర అంగీకరిస్తూ ప్రతివాది నంబరు 1

యొక్క వాదనను అప్పీలుదారు తిరస్కరించారు. ప్రతివాదులు రాష్ట్ర కమిషన్ కు ఫిర్యాదు చేశారు.

3. ప్రతివాది నెం.1 వాహనాల అమ్మకం వ్యాపారంలో నిమగ్నమైన వాణిజ్య సంస్థ అయిన ఎం/ఎస్ హర్సోలియా మోటార్స్, కార్యాలయం, షోరూమ్, గ్యారేజ్, షోరూమ్ ఆవరణలో ఉన్న యంత్రాలు మొదలైన వాటిని కవర్ చేసే అప్పీలుదారు బీమా సంస్థ నుండి అగ్ని బీమా పథకంని తీసుకుంది. 2002 ఫిబ్రవరి 28న జరిగిన గోద్రా అల్లర్ల సమయంలో వారి పైన పేర్కొన్న ఆవరణలు దెబ్బతిన్నాయని ప్రతివాది ఫిర్యాదు చేశారు. 2002 ఫిబ్రవరి 27న జరిగిన గోద్రా సంఘటన తరువాత, అల్లర్లు చెలరేగడంతో 2002 ఫిబ్రవరి 28న ఫిర్యాదుదారుల వస్తువులు ధ్వంసమయ్యాయని, ప్రతివాది/ఫిర్యాదుదారు బీమా పథకం కింద బీమా చేసిన మొత్తానికి నష్టపరిహారం పొందే హక్కు కలిగి ఉన్నారని పేర్కొంటూ, భాగస్వామ్య సంస్థ అయిన ఎం/ఎస్ హర్సోలియా మోటార్స్, రాష్ట్ర కమిషన్ ముందు నష్టపరిహారం కోసం ఫిర్యాదు చేసింది.

4. చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా ప్రతివాది "వినియోగదారుడు" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధిలోకి రాదని రాష్ట్ర కమిషన్ పేర్కొంది మరియు ఫిర్యాదుదారుడు లాభాలను సంపాదించడానికి ఆవరణలో నుండి వ్యాపారాన్ని నడుపుతున్న సంస్థ అనే పదం కిందకు వస్తుందని మరియు ఫిర్యాదు చట్టము, 1986 లోని నిబంధనలు ప్రకారం నిర్వహించబడదని పేర్కొంది.

5. జాతీయ కమిషన్ ముందు బీమా చేసిన ప్రతివాది దాఖలు చేసిన అప్పీల్ పై, ఒక వాణిజ్య విభాగం తీసుకున్న బీమా పాలసీలు వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం సేవలను నియామకం తీసుకున్నట్లుగా పరిగణించవచ్చా మరియు చట్టము, 1986 లోని నిభందనలు మరియు1986 చట్టము, లోని విభాగాలు 2 (1) (డి) మరియు 2 (1) (ఓ) కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు"

మరియు "సేవ" అనే పదాల నిర్వచనాన్ని సమీక్షించిన తరువాత చట్టము, 1986 లోని నిబంధనలు నుండి దీని ద్వారా మినహాయించవచ్చా అనే ప్రశ్న తలెత్తింది, కమిషన్ "ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం" ఉపయోగించిన వ్యక్తీకరణ అంటే కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు లేదా నియామకం తీసుకున్న సేవలను నేరుగా లాభం మరియు లాభాలను ఆర్జించడానికి ఉద్దేశించిన ఏదైనా కార్య కలాపములో ఉపయోగించాలని అర్థం, కానీ కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు లేదా సేవల విషయంలో వాణిజ్య ప్రయోజనం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, ఇది వాణిజ్య ప్రయోజనం కాదని, వాస్తవ నష్టాన్ని నష్టపరిహారం కోసం ఊహించిన ప్రమాదాన్ని కవర్ చేయడానికి బీమా పథకంని తీసుకునే వ్యక్తి సాధారణంగా లాబయోగ్యతలు ఆర్జించే ఉద్దేశ్యం లేదని, తదనుగుణంగా ప్రతివాది/ఫిర్యాదుదారుడు చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద "వినియోగదారుడు" అని మరియు దాని సూచన మేరకు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదును రాష్ట్ర కమిషన్ తన సొంత యోగ్యతలపై తేది 3 డిసెంబర్, 2004 నాటి తీర్పు ప్రకారం పరిశీలించాలి/నిర్ణయించాలి, ఇది అప్పీలుదారు బీమా సంస్థ సూచన మేరకు ఈ న్యాయస్థానం ముందు అప్పీల్లో సవాలు చేసిన విషయం.

6. 2005 ఏప్రిల్ 15న ఈ న్యాయస్థానం నోటీసులను జారీ చేసినప్పటికీ, వివాదాస్పద తీర్పు అమలును, ప్రభావాన్ని నిలిపివేశారు. దాని పర్యవసానంగా, ప్రతివాది సూచన మేరకు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదును యోగ్యతల ఆధారంగా రాష్ట్ర కమిషన్ ఇప్పటివరకు పరిశీలించలేదు.

7. సివిల్ అప్పీల్ తో పాటు విచారణ జరిగిన ఇతర బ్యాచ్ అప్పీల్ నెం. (లు) 5352-5353/2007 (నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెని లిమిటెడ్ వర్సెస హర్సోలియా మోటార్స్ మరియు ఇతరులు) వివాదాస్పద తీర్పుపై ఆధారపడటం ద్వారా జాతీయ కమిషన్ ఇచ్చిన తీర్పు నుండి అప్పీలు

ఉద్భవించింది. తేది 3 డిసెంబర్, 2004 నాటి, స్వీయ-అదే సూత్రాలను వర్తింపజేయడం కూడా మా ముందు అప్పీలుదారు బీమా సంస్థ సవాలు చేయబడింది.

8. ప్రతివాది (వాణిజ్య సంస్థలు) తీసుకున్న బీమా పథకం "వాణిజ్య ప్రయోజనం" కోసం సేవలను నియమించు కోవడానికి సమానమా, తద్వారా చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధి నుండి మినహాయించ బడిందా అనేది మా పరిశీలనలో ఉద్భవించే ప్రాథమిక సమస్య.

9. అన్ని బీమా విషయాలను చట్టము, 1986 పరిధిలో పూర్తిగా చేర్చలేమని, దానిని ముఖ విలువతో తీసుకుంటే, అది వాణిజ్య న్యాయస్థానాల చట్టము, 2015 (ఇకపై "చట్టము, 2015") లోని నిబంధనలును నిరర్ధకంగా మారుస్తుందని మరియు చట్టము, 2015 లోని విభాగం 2 (1) (ఎక్స్ ఎక్స్) లో భీమా మరియు పునర్బీమా వాణిజ్య వివాదాల పరిధిలో ఉన్నాయని అప్పీలుదారు తరపు అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది పేర్కొన్నారు.

10. *లక్ష్మీ ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్ వర్సెస్ పి. ఎస్. జి. ఇండస్ట్రియల్ ఇన్స్టిట్యూట్* [1] కేసులో ఈ అంశంపై చట్టాన్ని ఈ న్యాయస్థానం పరిశీలించిందని, వాస్తవాలు, పరిస్థితులలో "వాణిజ్య ప్రయోజనాన్ని" పరిశీలించాలని తీర్పు ఇచ్చిందని అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది మరింత పేర్కొన్నారు. ప్రతి కేసు లోని పరిస్థితులను బట్టి ప్రయోజనం కోసం వస్తువులు మరియు సేవలు కొనుగోలు చేయబడుతున్నాయో లేదా పొందబడుతున్నాయో పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. లాభ ప్రయోజనంతో పెద్ద ఎత్తున వాణిజ్య కార్య కలాపము నిర్వహించే ఉద్దేశ్యంతో దీనిని ఉపయోగించుకుంటే, అప్పుడు కొనుగోలుదారు వినియోగదారుగా అర్హత పొందదు మరియు 1986

చట్టము వర్తించదు మరియు తరువాతి తీర్పులలో ఈ న్యాయస్థానం అభిప్రాయం స్థిరంగా ధ్రువీకరించబడింది.

11. కమిషన్ తన రెండవ చివరి పేరాలో బీమా పథకాన్ని చట్టము, 1986 పరిధిలో స్పష్టంగా తీసుకుంటుందని, దాని కొనసాగింపులో, లావాదేవీ స్వభావంతో సంబంధం లేకుండా, బీమా పథకంకి సంబంధించి పరిహారం కోసం క్లెయిమ్ చేసినప్పుడల్లా, అటువంటి ఫిర్యాదులు, చట్టము, 1986 కింద నిర్వహించ బడతాయని అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది పేర్కొన్నారు.

12. అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది యింకా ఈ విధంగా పేర్కొన్నారు , వ్యాపార సంస్థల ద్వారా బీమా ఒప్పందాలను పొందడం యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం లాభాలను సంపాదించడం అని, అందువల్ల దానితో దగ్గరి మరియు ప్రత్యక్ష సంబంధాన్ని కలిగి ఉందని, తదనుగుణంగా ఈ సంస్థలకు సంక్షిప్త చర్యలను కోరుతూ వినియోగదారుల న్యాయస్థానం ముందు దావా వేయడానికి అర్హత లేదని మరియు ప్రస్తుత వివాదాలు వ్యక్తిగత ఉపయోగం కోసం వాడే మొబైల్ను కోల్పోయినందుకు బీమా కోరుతున్న దావా లేదా ఆటోరిక్షా డ్రైవర్ తన జీవనోపాధి కోసం లోపభూయిష్ట ఇంజిన్ ను సరిచేయడానికి చేసిన ఖర్చుల కోసం దావా లాంటి చిన్న అసంతృప్త వినియోగదారులవి కావు. ఈ తక్షణ వివాదం పెద్ద ఎత్తున వ్యాపార సంస్థలు తమ వ్యాపారాలను నిర్వహించడంలో ముడిపడి ఉన్న ప్రమాదాలను రక్షించడానికి బీమా కంపెనీలతో వాణిజ్య ఒప్పందాలు చేసుకోవడానికి సంబంధించినది. చట్టము, 1986 ప్రకారం వినియోగదారుగా అధికార పరిధిని ఉపయోగించడానికి వారిని అనుమతించి నట్లయితే, ఈ చట్టము అమలు చేయబడిన శాసన జ్ఞానం యొక్క ఆదేశాన్ని ఇది భంగపరుస్తుంది.

13. చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) మరియు వినియోగదారుల రక్షణ చట్టము, 2019 లోని విభాగం 2 (7) కింద బీమా ఒప్పందంతో వ్యాజ్యం

వేసిన వ్యధితుడు ఎన్నికల సిద్ధాంతం (డాక్ట్రిన్ ఒఫ్ ఎలక్షన్) అందుబాటులో లేదని, వినియోగదారుల న్యాయస్థానాల పరిధి నుండి "వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం" సేవల నిబంధనలును ప్రత్యేకంగా మినహాయింపు మరియు చట్టము, 2015 ప్రకారం వాణిజ్య న్యాయస్థానాలకు మాత్రమే పరిష్కారం ఉందని విద్యావంతుడైన న్యాయవాది సమర్పించారు.

14. చట్టము, 1986 పరిధిలోకి వచ్చే వాణిజ్య కార్య కలాపము కోసం బీమాకు విరుద్ధమైన వాదనను అంగీకరించవలసి వస్తే, లాభాలను ఆర్జించడానికి వాణిజ్య కార్య కలాపము కోసం ఏదైనా సేవను పొందడం అనేది అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది పేర్కొన్నారు. వాణిజ్య సంస్థ చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధిలోకి వస్తుంది మరియు ఇది అసంభవత్వానికి దారి తీస్తుంది, ఎందుకంటే ఇది వాణిజ్య ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించ బడుతున్న సేవ యొక్క ప్రాథమిక సిద్ధాంతాలకు వ్యతిరేకంగా ఉంటుంది, దీని ఉల్లంఘన పౌర చర్యలకు దారితీస్తుంది, వినియోగదారుల పరిష్కారానికి కాదు.

15. చట్టము యొక్క అర్థంలో ఏ వ్యక్తి అయినా పొందిన సేవగా ప్రతివాదులు భీమాను సమర్పించడాన్ని అంగీకరించినట్లయితే, ఇది దేశవ్యాప్తంగా వినియోగదారుల వివాదాల ఘాతాంక పెరుగుదలకు దారితీస్తుందని, ఇది సామాజికంగా మరియు ఆర్థికంగా ప్రయోజనకరమైన చట్టము యొక్క సాహిత్య స్ఫూర్తి మరియు ఉద్దేశం యొక్క నిరాశకు దారితీయడమే కాకుండా, ఇది అనుకోకుండా బీమా సంస్థ వసూలు చేసే ప్రీమియంలకు దారితీస్తుందని, ఇది చట్టము యొక్క మొత్తం ఉద్దేశ్యానికి తిరిగి ఉపశమనం కలిగిస్తుందని, ఎందుకంటే సేవలను క్రమం తప్పకుండా పొందే వాస్తవ వినియోగదారులు అదే కవరేజ్ కోసం ఎక్కువ చెల్లించాల్సి ఉంటుంది మరియు దీనిని 2002 సంవత్సరంలో సవరణ చేసే ఉద్దేశ్యంతో దృష్టిలో ఉంచుకున్న అంశాలు

మరియు కారణాల వివరణ నుండి గమనించవచ్చు అని అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది పేర్కొన్నారు.

16. బీమా పథకం కొనుగోలు పెద్ద మొత్తంలో వాణిజ్య కార్య కలాపముతో స్థాయి సంస్థ ప్రత్యక్ష సంబంధాన్ని కలిగి ఉందని అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది చివరగా పేర్కొన్నారు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, అగ్నిప్రమాదం, భూకంపం లేదా ఏదైనా ఇతర బీమా ప్రమాదం వల్ల కలిగే నష్టానికి బీమా పథకం కంపెనీకి నష్టపరిహారం ఇస్తుంది. బీమా సంస్థ తిరిగి చెల్లించేది ఏమిటంటే, నష్టం మరియు హాని నేరుగా కంపెనీ వాణిజ్యంతో ముడిపడి ఉంటుంది, అందువల్ల, నష్టాన్ని తిరిగి చెల్లించాలని కోరుతూ ఫిర్యాదు ఇక్కడ ప్రతివాది వంటి పెద్ద వాణిజ్య సంస్థ దాఖలు చేసినట్లయితే వినియోగదారుల న్యాయస్థానం ముందు నిర్వహించబడదు మరియు చట్టము, 1986 లోని నిబంధనలు గురించి జాతీయ కమిషన్ ప్రసంగించిన వ్యాఖ్యానం ఈ న్యాయస్థానం తీర్పులకు విరుద్ధంగా ఉండటమే కాకుండా, చట్టబద్ధంగా స్థిరమైనది కాదు మరియు ఈ న్యాయస్థానం జోక్యానికి అర్హమైనది కాదు.

17. దీనికి విరుద్ధంగా, ప్రతివాదికి చెందిన అనుభవజ్ఞుడైన న్యాయవాది, బీమా పథకం కవర్ కొనుగోలు అనేది నిర్దిష్ట ప్రమాదానికి నష్టపరిహారం ఇచ్చే ఒప్పందం అని, అటువంటి చట్టము నుండి లాభం/నష్టాన్ని సంపాదించడానికి ఏదైనా చేయడం లేదా చేయకపోవడం అనే ఒప్పందం కాదని సమర్పించారు. చివరికి అగ్నిప్రమాదం , వరద మొదలైన నిర్దిష్ట సంభావ్యత నుండి అనుకున్న ప్రమాదం సంభవించకపోతే, పథకం కవర్ ను డబ్బురూపంలో చేసే ప్రశ్న ఉండదు, మరియు ఇది జరిగితే చెల్లించవలసినది ప్రమాదం మొత్తం ముందుగా చెల్లించిన ప్రీమియానికి చెల్లించినది మత్రమే . ఈ పరిస్థితులలో, బీమా పథకం కవర్ ప్రాథమికంగా లాభాన్ని సంపాదించడానికి కాకుండా, అనుకోని ప్రమాదాన్ని కవర్ చేయడానికి ఇచ్చింది/కొనుగోలు చేసింది అందించ

బడుతోంది, అందువల్ల, పథకం కవర్ ను కొనుగోలు చేయడం వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కాదు, అది వాణిజ్య సంస్థలు కొనుగోలు చేసినప్పటికీ మరియు వాణిజ్య ప్రయోజనం ఏమిటి అనేది అనేక నిఘంటువులలో మాత్రమే కాకుండా ఈ న్యాయస్థానం తీర్పులలో కూడా బాగా నిర్వచించబడింది మరియు 1986 చట్టము, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" కోసం మాత్రమే లావాదేవీని ప్రతిబంధకము అని గమనించవచ్చు, అయితే ఇది ఏ వాణిజ్య సంస్థను వినియోగదారునిగా నిషేధించదు, అందువల్ల వాణిజ్య సంస్థ కొనుగోలుదారు/వినియోగదారు కావచ్చు మరియు వినియోగదారునిగా తన హక్కులను అమలు చేయగలదు, అయితే ఈ కింది కేసులో ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొన్న విధంగా వాణిజ్య సంస్థ ద్వారా ఇటువంటి లావాదేవీల నుండి లాభాన్ని ఆర్జించడం తక్షణ ఉద్దేశం. ***మదన్ కుమార్ సింగ్ (మరణించిన) ద్వారా చట్టపరమైన వారసులు వర్సెస్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్, సుల్తాన్పూర్ మరియు ఇతరులు*** [2]. 18. లాభం పొందాలనే తక్షణ ఉద్దేశ్యం లేకుండా కూడా వాణిజ్య సంస్థల లావాదేవీలను "వాణిజ్య ప్రయోజనం" కోసం పరిగణించలేమని, లేకపోతే వాణిజ్య సంస్థల ద్వారా జరిగే అన్ని లావాదేవీలు లాభాలను ఆర్జించే దూర సహసంబంధాన్ని (రిమూట్ కో రిలేషన్) కూడా కలిగి ఉండవచ్చు లేదా కలిగి ఉండకపోవచ్చు, వాణిజ్యపరంగా పరిగణించ బడతాయని అనుభవంతుడైన న్యాయవాది మరింత సమర్పించారు. ఉదాహరణకు, తన కార్మికుల కోసంనీటి ప్లాంట్ ను కొనుగోలు చేసే కంపెనీ లేదా గోడలను

నవీకరణ చేయడానికి ఉచిత నీరు లేదా రంగు డబ్బాలను పెద్దమొత్తంలో అందించడానికి ఎవరైనా అపరిచితులు/బయటివారు కొనుగోలు చేస్తే దాని నుండి లాభం పొందడంలో ప్రత్యక్ష ప్రభావం ఉండదు. అందువల్ల, నీటి ప్లాంట్ ను కొనుగోలు చేయడం వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం పరిగణించబడదు, లేకపోతే వాణిజ్య సంస్థ ద్వారా జరిగే అన్ని లావాదేవీలు

వాణిజ్య ప్రయోజనం యొక్క రంగును పొందుతాయి మరియు ఇది శాసన మండలి యొక్క ఉద్దేశ్యం అయి ఉంటే, అప్పుడు అది "వినియోగదారు" అనే పదానికి నిర్వచనాన్ని భిన్నంగా చెప్పేది-"ఏ వ్యక్తి అయినా" బదులుగా "వాణిజ్య సంస్థలు కాకుండా ఏ వ్యక్తిని" ఉపయోగించేది, కానీ దాని జ్ఞానంలో శాసనము వాణిజ్య ప్రయోజనంతో వాణిజ్య లావాదేవీలను కవర్ చేయడానికి అనుమతించింది. అందువల్ల, వాణిజ్య సంస్థల లావాదేవీలను 1986 చట్టము ప్రకారం పూర్తిగా మినహాయింపుగా పరిగణించలేము.

19. మేము పార్టీల తరపున నిపుణులైన న్యాయవాదుల వారి సలహాదారులను విన్నాము మరియు వారి సహాయంతో రికార్డులో అందుబాటులో ఉన్న విషయాలను పరిశీలించాము.

20. మన పరిశీలన కోసం లేవనెత్తిన సమస్యను పరిశీలించడానికి ముందు, చట్టము, 1986 యొక్క బర్డ్స్ ఐ వ్యూ (పక్షుల కన్ను) పరిశీలించడం సముచితం.

21. 1986 చట్టము ఒక సామాజిక ప్రయోజనకరమైన చట్టము, అందువల్ల, చట్టము యొక్క నిబంధనలును అన్వయించేటప్పుడు న్యాయస్థానం నిర్మాణాత్మక ఉదార విధానాన్ని అంగీకరిస్తుంది. చట్టపరమైన ఉద్దేశాన్ని నిర్ధారించడానికి ఉపయోగకరమైన సహాయాన్ని నిబంధనలు చట్టము, 1986 యొక్క పీఠికతో ప్రారంభించడానికి, వినియోగదారుల ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడానికి ఇది అమలు చేయబడింది."రక్షణ" అనే పదాన్ని ఉపయోగించడం చట్టము రూపకర్తల మనస్సులకు కీలకం. ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించడానికి విస్తృతంగా ప్రయత్నించే వివిధ నిర్వచనాలు మరియు నిబంధనలును ఒక నిబంధన శాసనము సాదా అర్థాన్ని పీఠిక నియంత్రించలేని స్థిరపడిన చట్టము నుండి వైదొలగకుండా ఈ కోణంలో అర్థం చేసుకోవాలి.

22. వాస్తవానికి, వివిధ కారణాల వల్ల సాధారణ శాసనము కింద పరిష్కారం భ్రమగా మారిన అటువంటి తప్పు నుండి సామాన్యుడిని రక్షించాల్సిన దీర్ఘకాల అవసరాన్ని ఈ శాసనము తీరుస్తుంది. వినియోగదారుల ప్రయోజనాలను జోక్యం చేసుకోవడానికి మరియు రక్షించడానికి రాష్ట్రాన్ని అనుమతించే వివిధ చట్టాలు మరియు నిబంధనలు అనైతికమైన వాటికి స్వర్గధామంగా మారాయి, ఎందుకంటే అమలు జరుపుటకు యంత్రాంగం కదలదు లేదా చెప్పనవసరం లేని కారణాల వల్ల పనికిరానిదిగా మరియు అసమర్థంగా కదులుతుంది.

23. వినియోగదారులు మార్కెట్ ఆర్థిక వ్యవస్థలో నేరుగా పాల్గొనడానికి వీలు కల్పించడం ద్వారా సమాజ సంక్షేమాన్ని

ప్రోత్సహించడంలో ఈ చట్టము యొక్క ప్రాముఖ్యత ఉంది. "వినియోగదారుడు", "సేవ", "వర్తకుడు", "అన్యాయమైన వాణిజ్య అభ్యాసం" వంటి వివిధ నిర్వచనాల పరిశీలన చట్టము యొక్క విస్తృత మరియు పరిధిని విస్తరించడానికి శాసన మండలి ప్రయత్నించినట్లు సూచిస్తుంది. ఈ నిర్వచనాలలో ప్రతి ఒక్కటి రెండు భాగాలుగా ఉన్నాయి, ఒకటి వివరణాత్మకమైనది మరియు మరొకటి సమగ్రమైనది.వివరణాత్మక లేదా ప్రధాన భాగం కూడా దాని సహజ ప్రాముఖ్యతకు మించిన విషయాలను విస్తరించడానికి దాని పరిధిలో దాని విస్తృత వ్యాప్తిని స్పష్టంగా సూచించే వ్యాప్తి యొక్క వ్యక్తీకరణలను ఉపయోగిస్తుంది.

24. చట్టము, 1986 లోని నిబంధనలును చట్టము యొక్క ఉద్దేశ్యాన్ని సాధించడానికి వినియోగదారునికి అనుకూలంగా భావించునట్టుగా చేసుకోవాలి, ఎందుకంటే ఇది సామాజిక ప్రయోజనకరమైన చట్టము. అటువంటి చట్టము యొక్క నిబంధనలును అన్వయించేటప్పుడు న్యాయస్థానం/కమిషన్ యొక్క ప్రాధమిక విధి, నిబంధనలు భాషను నష్టం

చేయకూడదని మరియు చట్టము యొక్క ప్రయత్నాల లక్ష్యానికి విరుద్ధంగా ఉండకూడదని నిర్మాణాత్మక విధానాన్ని అంగీకరించాలి.

25. విభాగం 2 (1) (డి) "వినియోగదారుని" నిర్వచిస్తుంది, విభాగం 2 (1) (ఎం) "ఒక వ్యక్తిని" నిర్వచిస్తుంది మరియు విభాగం 2 (1) (ఓ) "సేవ" ను నిర్వచిస్తుంది, ఇవి వీటికి

సంబంధించినవి. మన పరిశీలన కోసం లేవనెత్తిన వివాదాస్పద ప్రశ్నను పరిశీలించండానికి, అవి ఇక్కడ పునరుత్పత్తి చేయబడ్డాయిః

> "**2. నిర్వచనాలు.-** ఈ చట్టములో, సందర్భం వేరే విధంగా అవసరమైతే తప్ప,
>
> ---------------.
>
> (డి) "వినియోగదారుడు" అంటే ఏ వ్యక్తి అయినా
>
> (ఐ) చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన లేదా పాక్షికంగా చెల్లించిన మరియు పాక్షికంగా వాగ్దానం చేసిన ప్రతిఫలము కోసం లేదా వాయిదా వేసిన చెల్లింపు వ్యవస్థ కింద ఏదైనా వస్తువును కొనుగోలు చేస్తుంది మరియు చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన లేదా పాక్షికంగా చెల్లించిన లేదా పాక్షికంగా వాగ్దానం చేసిన ప్రతిఫలము కోసం అటువంటి వస్తువులను కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి కాకుండా, లేదా అటువంటి వ్యక్తి ఆమోదంతో అటువంటి ఉపయోగం చేసినప్పుడు వాయిదా వేసిన చెల్లింపు వ్యవస్థ కింద, అటువంటి వస్తువులను పునఃవిక్రయం కోసం లేదా ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం పొందిన వ్యక్తిని కలిగి ఉండదు; లేదా

(ఐఐ) చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన లేదా పాక్షికంగా చెల్లించిన మరియు పాక్షికంగా వాగ్దానం చేసిన ప్రతిఫలాల కోసం లేదా వాయిదా వేసిన చెల్లింపు వ్యవస్థ కింద ఏదైనా సేవలను నియమించడం లేదా పొందడం మరియు చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన లేదా పాక్షికంగా చెల్లించిన మరియు పాక్షికంగా వాగ్దానం చేసిన ప్రతిఫలాల కోసం సేవలను నియమించుకునే లేదా పొందే వ్యక్తి కాకుండా, లేదా వాయిదా వేసిన చెల్లింపుల వ్యవస్థ కింద, అటువంటి సేవలను మొదట పేర్కొన్న వ్యక్తి ఆమోదంతో పొందినప్పుడు, అటువంటి సేవల లబ్ధిదారులలో ఎవరైనా ఉంటారు.

వివరణః ఉపవాక్యం (ఐ) యొక్క ప్రయోజనాల కోసం, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" అనేది వినియోగదారుడు కొనుగోలు చేసిన మరియు ఉపయోగించిన వస్తువులను తన జీవనోపాధి కోసం, స్వయం ఉపాధి ద్వారామాత్రమే ఉపయోగించడం కాదు.

(ఎం) "**వ్యక్తి**" ని చేర్చడం జరిగింది

(ఐ) రిజిస్టర్ చేయబడినా లేదా కాకపోయినా ఒక సంస్థ;

(ఐఐ) హిందూ అవిభక్త కుటుంబం;

(ఐఐఐ) సహకార సంఘం;

(ఐవి) సొసైటీల నమోదు చట్టము, 1860 (1860లోని 22) కింద నమోదు చేయబడినా లేదా కాకపోయినా వ్యక్తుల ప్రతి ఇతర సంఘం;

------.

(o) "సేవ" అంటే వినియోగదారులకు అందుబాటులో ఉంచబడిన ఏదైనా వివరణ యొక్క సేవ మరియు బ్యాంకింగ్, ఫైనాన్సింగ్, బీమా,

రవాణా, ప్రాసెసింగ్, విద్యుత్ లేదా ఇతర శక్తి సరఫరా, మండలి లేదా ఆరోపణ లేదా రెండింటికి సంబంధించిన సౌకర్యాల ఏర్పాటు, [గృహ నిర్మాణం], వినోదం, మనోరంజనం లేదా వార్తలు లేదా ఇతర సమాచారాన్ని పంపిణీ చేయడం, కానీ ఏ సేవను ఉచితంగా అందించడం లేదా వ్యక్తిగత సేవ ఒప్పందం కింద అందించడం వంటివి ఇందులో ఉండవు."

26. "వినియోగదారుడు" అనే పదం ఈ చట్టానికి మూలం. ఈ చట్టము వస్తువులలో లోపం లేదా సేవలో ఏదైనా లోపం అనే రెండు భావనలపై ఆధారపడి ఉంటుంది కాబట్టి, వినియోగదారుడు అంటే ఏదైనా వస్తువును కొనుగోలు చేసేవాడు లేదా ఏదైనా సేవను నియమించుకునేవాడు. "వినియోగదారుడు" అనే పదం, ఈ విధంగా నిర్వచించబడింది, అంటే –

(ఎ) కొనుగోలుదారు, లేదా

(బి) కొనుగోలుదారు, వినియోగదారు, ప్రశ్నార్థకమైన వస్తువుల ఆమోదంతో, లేదా

(సి) అద్దెదారు లేదా ఇతర ప్రయోజనాలను పొందుతున్న వ్యక్తి, లేదా

డి) పైన పేర్కొన్న వ్యక్తుల ఆమోదంతో, ప్రశ్నలోని సేవ లేదా సేవల లబ్ధిదారుడు అటువంటి వస్తువులను కొనుగోలు చేయడం లేదా అలాంటి ఏదైనా సేవను నియమించుకోవడం లేదా పొందడం అనేది పరిశీలన కోసం అని జోడించిన షరతుతో,

(ఐ) చెల్లించినది, లేదా

(ఐఐ) వాగ్దానం చేయబడింది, లేదా

(ఐఐఐ) పాక్షికంగా చెల్లించిన లేదా వాగ్దానం చేసిన, లేదా

(ఐవి) వాయిదా వేసిన చెల్లింపు యొక్క ఏదైనా వ్యవస్థ పరిధిలోకి వస్తుంది.

27. అయితే, ఆ విధంగా నిర్వచించబడిన "వినియోగదారుడు" అనే పదానికి, వస్తువుల విషయంలో పునఃవిక్రయం కోసం లేదా ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం అటువంటి వస్తువులను పొందే వ్యక్తి లేదా సేవ విషయంలో, ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం అటువంటి సేవలను పొందే వ్యక్తి ఉండరు. పైన పేర్కొన్న నిర్వచనానికి జోడించిన వివరణ ప్రకారం, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" అనే వ్యక్తీకరణలో అటువంటి వస్తువుల కొనుగోలుదారు లేదా అటువంటి సేవ లేదా సేవలను పొందుతున్న వ్యక్తి, స్వయం ఉపాధి ద్వారా తన జీవనోపాధిని సంపాదించే ఉద్దేశ్యంతో ప్రత్యేకంగా ఉపయోగించడం లేదు.

28. విభాగం 2 (1) (ఎం) "వ్యక్తి" ని నిర్వచిస్తుందని మరియు పెద్దది లేదా చిన్నది అనే భేదం లేకుండా ఇతర వర్గాలతో పాటు, నమోదు చేయబడినా లేదా కాకపోయినా ఒక సంస్థను కలిగి ఉంటుందని గమనించవచ్చు. కాబట్టి, విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన "సేవలు" లో బ్యాంకింగ్, బీమా మరియు బ్యాంకింగ్/బీమా మొదలైన విషయాలలో సేవలో లోపం ఉంటే, అతను విభాగం 2 (1) (డి) కింద వినియోగదారు అనే వాస్తవానికి లోబడి ఉంటుంది. చట్టము, 1986 యొక్క అధికార పరిధిని అమలు చేయడానికి అటువంటి వినియోగదారునికి పరిష్కారం ఎల్లప్పుడూ అందుబాటులో ఉంటుంది.

29. *లక్నో డెవలప్మెంట్ అథారిటీ వర్సెస్ ఎం. కె. గుప్తా((1994) 1 ఎస్సీసీ 243)* కేసు తీర్పులో, చట్టము సందర్భంలో నిర్వచనాన్ని విశ్లేషిస్తూ, చట్టము

కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు" అనే భావనను ఈ న్యాయస్థానం సవరించింది:

3 ......ఇది రెండు భాగాలుగా ఉంటుంది. మొదటిది వస్తువులతో, రెండవది సేవలతో వ్యవహరిస్తుంది. రెండు భాగాలు మొదట విస్తృత వ్యక్తీకరణలను ఉపయోగించడం ద్వారా వస్తువులు మరియు సేవల అర్థాన్ని ప్రకటిస్తాయి. సమ్మిళిత నిబంధనను ఉపయోగించడం ద్వారా వాటి పరిధి మరింత విస్తరించబడుతుంది. ఉదాహరణకు, ఇది వస్తువులను కొనుగోలు చేసేవారు లేదా సేవల నియామకం తీసుకునేవారు మాత్రమే కాదు, వస్తువులను ఉపయోగించేవారు లేదా వస్తువులను కొనుగోలు చేసిన వ్యక్తి ఆమోదంతో సేవల లబ్ధిదారులు లేదా సేవలను అద్దెకు తీసుకున్నవారు కూడా ఇందులో చేర్చబడతారు. శాసన మండలి 'ఫిర్యాదు', 'ఫిర్యాదుదారు', 'వినియోగదారు' లను నిర్వచించడమే కాకుండా, నిబంధన (ఆర్) లో విస్తృతమైన నిర్వచనం ఇవ్వడం ద్వారా అన్యాయమైన వాణిజ్య ఆచరణకు సమానం ఏమిటో వివరంగా పేర్కొనడానికి మరియు నిబంధన (ఎఫ్) మరియు (జి) ద్వారా 'లోపం' మరియు 'లోపం' ను నిర్వచించడానికి కూడా ముందు జాగ్రత్త తీసుకుంది, దీని కోసం వినియోగదారుడు కమిషన్ ను సంప్రదించవచ్చు. వస్తువుల కొనుగోలుదారుగా మరియు సేవల వినియోగదారుగా వాణిజ్య కోణంలో అర్థం చేసుకున్న వినియోగదారుల ఆర్థిక ప్రయోజనాలను పరిరక్షించడం ఈ చట్టము లక్ష్యం. వస్తువులు మరియు సేవల యొక్క సాధారణ లక్షణాలు ఏమిటంటే, ఖర్చులను భరించడానికి మరియు వస్తువుల విక్రేతకు లేదాసేవలను అందించేవారికి లాభం లేదా ఆదాయాన్ని సంపాదించడానికి వాటిని ఒక ధరకు సరఫరా చేస్తారు.

కానీ ఒకదానిలో లోపం మరియు మరొకదానిలో లోపం తొలగించబడి, భిన్నంగా భర్తీ చేయవలసి ఉంటుంది. మొదటిది, సాధారణంగా, భర్తీ చేయగల మరియు మరమ్మతు చేయగల సామర్థ్యం కలిగి ఉంటుంది, అయితే మరొకటి నష్టానికి సమానమైన విలువ లేదా నష్టానికి సమానమైన అధినిర్ణయము ద్వారా పరిహారం చెల్లించాల్సి ఉంటుంది.

30. తరువాత, **లక్ష్మీ ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్** (పైన పేర్కొన్న) లో ఈ న్యాయస్థానం, "వినియోగదారు" అనే పదం యొక్క అర్థవంతమైన విస్తరణతో వ్యవహరించడం మరియు వ్యక్తీకరణకు జోడించిన వివరణ “వినియోగదారుడు” సవరించని రూపంలో ఒక సవరణ ద్వారా, అటువంటి వివరణ స్పష్టమైనదని తీర్పు ఇచ్చారు మరియు సవరణ చట్టము, 1993 ద్వారా జోడించిన వివరణను పరిగణనలోకి తీసుకొని "వినియోగదారుడు" అనే పదం యొక్క నిర్వచనాన్ని విస్తృతంగా పరిశీలించారు:-

“11. ఇప్పుడు విభాగం 2 (డి) లోని 'వినియోగదారు' అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క నిర్వచనానికి తిరిగి వస్తే, వినియోగదారుడు అంటే ఈ అప్పీల్ ప్రయోజనం కోసం సంబంధితంగా ఉన్నంత వరకు, (ఐ) పరిశీలన కోసం ఏదైనా వస్తువును కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి; ప్రతిఫలాన్ని చెల్లించారా లేదా వాగ్దానం చేశారా, లేదా పాక్షికంగా చెల్లించారా మరియు పాక్షికంగా వాగ్దానం చేశారా, లేదా ప్రతిఫలాన్ని చెల్లించడం వాయిదా వేయబడిందా అనేది ముఖ్యం కాదు; (ఐఐ) పరిశీలన కోసం అటువంటి వస్తువులను కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి ఆమోదంతో అటువంటి వస్తువులను ఉపయోగించే వ్యక్తి; (ఐఐఐ) కానీ పునఃవిక్రయం కోసం లేదా ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం అటువంటి వస్తువులను కొనుగోలు చేసే వ్యక్తిని చేర్చదు.'పునఃవిక్రయం' అనే వ్యక్తీకరణ తగినంత స్పష్టంగా ఉంది.

అయితే, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క అర్థానికి సంబంధించి వివాదం తలెత్తింది. ఇది చట్టములో కూడా నిర్వచించబడలేదు. నిర్వచనం లేనందున, మనం దాని సాధారణ అర్ధం ప్రకారం వెళ్ళాలి. 'దీనికి సంబంధించిన వాణిజ్యం' సూచిస్తుంది వాణిజ్యం "(ఛాంబర్ యొక్క ఇరవయ్యవ శతాబ్దపు నిఘంటువు); అంటే "వాణిజ్యంతో సంబంధం కలిగి ఉండటం లేదా నిమగ్నమై ఉండటం; వాణిజ్యపరంగా; లాభాలు కలిగి ఉండటం ప్రధాన లక్ష్యం "(కాలిన్స్ ఇంగ్లీష్ నిఘంటువు) అయితే పదం 'వాణిజ్యం' అంటే "ఆర్థిక లావాదేవీలు, ముఖ్యంగా పెద్ద ఎత్తున వస్తువుల కొనుగోలు మరియు అమ్మకం" (సంక్షిప్త ఆక్స్ఫర్డ్ నిఘంటువు). ఒక వ్యక్తి "లాభం సంపాదించే ఉద్దేశ్యంతో పెద్ద ఎత్తున ఏదైనా కార్య కలాపము నిర్వహించడానికి అటువంటి వస్తువులను ఉపయోగించాలనే ఉద్దేశ్యంతో" వస్తువులను కొనుగోలు చేసినప్పుడు, అతను చట్టము విభాగం 2 (డి) (ఐ) యొక్క అర్ధంలో 'వినియోగదారుడు' కాదని జాతీయ కమిషన్ స్థిరమైన అభిప్రాయాన్ని తీసుకున్నట్లు తెలుస్తోంది. ఈ అభిప్రాయాన్ని విస్తృతంగా ధృవీకరిస్తూ, ముఖ్యంగా ఏదైనా గందరగోళాన్ని నివారించే ఉద్దేశ్యంతో "పెద్ద ఎత్తున" అనే వ్యక్తీకరణ చాలా ఖచ్చితమైన వ్యక్తీకరణ కాదు, పార్లమెంటు ముందుకు వచ్చి నిర్ణయం/సవరణ చట్టం, 1993 ద్వారా విభాగం 2 (డి) (ఐ) కు వివరణను జోడించింది.ఈ వివరణ "వాణిజ్య ప్రయోజనం" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధి నుండి కొన్ని ప్రయోజ

లను మినహాయించింది, ఇది ఒక మినహాయింపుకు మినహాయింపు. మరింత వివరంగా చూద్దాంః టైప్రైటర్ లేదా కారును కొనుగోలు చేసి, వాటిని తన వ్యక్తిగత ఉపయోగం కోసం ఉపయోగించే వ్యక్తి ఖచ్చితంగా వినియోగదారుడు, అయితే ఇతరుల పనిని పరిగణనలోకి తీసుకోవడానికి లేదా కారును టాక్సీగా

నడపడానికి టైప్రైటర్ లేదా కారును కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం టైప్రైటర్/కారును ఉపయోగిస్తున్నట్లు వివరణ చెప్పవచ్చు . అయితే, కొన్ని సందర్భాల్లో, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" కోసం వస్తువులను కొనుగోలు చేయడం అనేది కొనుగోలుదారుని 'వినియోగదారు' అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క నిర్వచనం నుండి ఇంకా తొలగించదని స్పష్టం చేస్తుంది. కొనుగోలుదారు స్వయంగా స్వయం ఉపాధి ద్వారా తన జీవనోపాధిని సంపాదించే ఉద్దేశ్యంతో వాణిజ్యపరంగా ఉపయోగించినట్లయితే, అటువంటి వస్తువుల కొనుగోలుదారు ఇంకా 'వినియోగదారుడు'. పైన ఇచ్చిన దృష్టాంతంలో, కొనుగోలుదారు స్వయంగా టైప్రైటర్ మీద పనిచేస్తే లేదా కారును టాక్సీగా ఉపయోగిస్తే, అతను వినియోగదారుగా ఉండటం ఆగదు. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, వస్తువుల కొనుగోలుదారు తన జీవనోపాధి కోసం వాటిని స్వయంగా, అంటే స్వయం ఉపాధి ద్వారా ఉపయోగించినట్లయితే, అది "వాణిజ్య ప్రయోజనం" గా పరిగణించబడదు మరియు అతను చట్టము యొక్క ప్రయోజనాల కోసం వినియోగదారుగా ఉండటం ఆగదు. వివరణ అనేది "వాణిజ్య ప్రయోజనం" అంటే ఏమిటి అనే ప్రశ్నను ప్రతి కేసు వాస్తవాలలో నిర్ణయించాల్సిన వాస్తవం అనే ప్రశ్నకు తగ్గిస్తుంది. వస్తువుల విలువ ముఖ్యం కాదు, కానీ కొనుగోలు చేసిన వస్తువులను ఏ ప్రయోజనం కోసం ఉంచుతారు అనేది ముఖ్యం. వివరణలో ఉపయోగించి అనేక పదాలు, అంటే., "ప్రత్యేకంగా తన జీవనోపాధి కోసం" మరియు "స్వయం ఉపాధి ద్వారా" వాటిని స్వయంగా ఉపయోగించడం, కొనుగోలు చేసిన వస్తువులను కొనుగోలుదారుడు తన జీవనోపాధి కోసం తనను తాను నియమించుకోవడం ద్వారా ఉపయోగించాలని పార్లమెంటు ఉద్దేశాన్ని స్పష్టంగా స్పష్టం చేస్తుంది. మరికొన్ని దృష్టాంతాలు మనం చెప్పేది నొక్కి చెప్పడానికి ఉపయోగపడతాయి. తన జీవనోపాధి కోసం అద్దెకు తీసుకోవడానికి ఆటోరిక్షాను కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి వినియోగదారుడు అవుతాడు. అదేవిధంగా, ఒక ట్రక్కును పబ్లిక్ క్యారియర్ గా

నడపడానికి దానిని కొనుగోలు చేసే కొనుగోలుదారు వినియోగదారుడు అవుతారు. తన జీవనోపాధి కోసం స్వయంగా లేత్ యంత్రం లేదా ఇతర యంత్రాన్ని కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి వినియోగదారుడు అవుతాడు. (పైన పేర్కొన్న దృష్టాంతాలలో, అటువంటి కొనుగోలుదారు వాహనం లేదా యంత్రాలను నిర్వహించడంలో అతనికి తోడ్పాటు చేయడానికి/సహాయం చేయడానికి ఒకరు లేదా ఇద్దరు వ్యక్తుల సహాయం తీసుకుంటే, అతను వినియోగదారుగా ఉండటం ఆగదు) దీనికి విరుద్ధంగా, మరొక వ్యక్తి ప్రత్యేకంగా నడపడానికి లేదా నిర్వహించడానికి ఆటోరిక్షా, కారు లేదా లాత్ యంత్రం లేదా ఇతర యంత్రాన్ని కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి వినియోగదారుడు కాదు. వివరణలో "ఆయన ఉపయోగించిన" మరియు "స్వయం ఉపాధి ద్వారా" అనే వ్యక్తీకరణల నుండి ప్రవహించే అవసరమైన పరిమితి. ఇది"తన జీవనోపాధి కోసం సంపాదించడం" అనే పదాల

అర్థంలో అస్పష్టత ఇతర రెండు పదాల ద్వారా వివరించబడుతుంది మరియు స్పష్టం చేయబడుతుంది.

మరియు "వినియోగదారుడు" అనే నిర్వచనం యొక్క న్యాయమైన విశ్లేషణ 1993 సవరణ తరువాత చివరకు ఈ క్రింది విధంగా నిర్ధారించబడింది:

"21. అందువల్ల, మనం ఈ క్రింది వాటిని కలిగి ఉండాలి: (ఐ) 1993 యొక్క వినియోగదారుల రక్షణ (సవరణ) చట్టము 50 (1993 యొక్క నిర్ణయం 24 స్థానంలో) 18-6-1993 నుండి అమలులోకి వచ్చిన వివరణ స్పష్టమైనది మరియు పెండింగ్ లో ఉన్న అన్ని చర్యలకు వర్తిస్తుంది.

(ఐఐ) చట్టము యొక్క విషయము 2 (డి) లోని 'వినియోగదారు' అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క నిర్వచనం యొక్క అర్థంలో ఒక వ్యక్తి వస్తువులను కొనుగోలు చేసిన ప్రయోజనం "వాణిజ్య ప్రయోజనం" కాదా అనేది ఎల్లప్పుడూ ప్రతి కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులలో నిర్ణయించవలసిన వాస్తవ ప్రశ్న.

(ఐఐఐ) వస్తువులను కొనుగోలు చేసి, వాటిని స్వయంగా, ప్రత్యేకంగా తన జీవనోపాధి కోసం, స్వయం ఉపాధి ద్వారా ఉపయోగించే వ్యక్తి 'వినియోగదారు' అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క నిర్వచనంలో ఉంటాడు."

31. ఈ అంశంపై శాసనము వివరణను మరింత పరిశీలించారు ***లీలావతి కీర్తిలాల్ మెహతా మెడికల్ ట్రస్ట్ వర్సెస్ యూనిక్ శాంతి డెవలపర్స్ అండ్ అదర్స్*** [4] కేసులో ఈ

న్యాయస్థానం, దీనిలో మాలో ఒకరు (రస్తోగి, న్యాయమూర్తి.) లీలావతి కీర్తిలాల్ మెహతా మెడికల్ ట్రస్ట్ ఆసుపత్రిలో పనిచేసే నర్సులకు గృహ వసతి కల్పించే ఉద్దేశ్యంతో స్థలాల కొనుగోలు వాణిజ్య ప్రయోజ నం కోసం సేవలను కొనుగోలు చేయడానికి అర్హత కలిగిందా, మరియు 1986 శాసనము పథకాల పునఃసమీక్షించిన తరువాత మరియు **లక్ష్మీ ఇంజ నీరింగ్ వర్క్స్** (పైన పేర్కొన్ని) లో చట్ట ప్రాధాన్యత గమనించిన తరువాత, ఈ న్యాయస్థానం 1986 చట్టము విభాగం 2 (1) (డి) కింద "వియోగదారు" నిర్వచనం నుండి హాస్పిటల్ ట్రస్ట్ ను మిహాయించారా అనే ప్రశ్న పరిశీలన కోసం తలెత్తింది. ***పారామౌంట్ డిజిటల్ కలర్ ల్యాబ్ అండ్ అదర్స్ వర్సెస్ ఏజీఎఫ్ఏ ఇండియా ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ అండ్ అదర్స్****((2018) 14 ఎస్సీసీ 81)* కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పు, వినియోగదారుడు లేదా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం ఉద్దేశించిన ఇతర కార్యకలాపాలు అనేవి ఎల్లప్పుడూ ప్రతి కేసు కార్య కలాపములు వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటాయి.

32. వాణిజ్య కార్య కలాపములలో నిమగ్నమైన వ్యక్తి తన వ్యక్తిగత ఉపయోగం లేదా వినియోగం కోసం లేదా లబ్ధిదారుడిగా వ్యక్తిగత ఉపయోగం కోసం వస్తువులను కొనుగోలు చేసి ఉండవచ్చు లేదా సేవలను పొందవచ్చు మరియు అటువంటి కొనుగోలు వారి సాధారణ లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపము లేదా స్వయం ఉపాధి కల్పనకు అనుసంధానించ బడకపోవచ్చు, అటువంటి వ్యక్తి ఇప్పటికీ వినియోగదారుడిగా చెప్పుకోవచ్చు మరియు వివిధ దృష్టాంతాల చర్చల తర్వాత మరియు విస్తృత సూత్రాలను గమనించిన తరువాత ఆ కార్యకలాపం లేదా లావాదేవీ వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం జరిగిందా అని నిర్ణయించడానికి, ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొనవచ్చుః

"19. పైన పేర్కొన్న చర్చ నుండి సంగ్రహంగా చెప్పాలంటే, ప్రతి సందర్భంలోనూ స్ట్రైట్ జాకెట్ సూత్రాన్ని అవలంబించ లేనప్పటికీ, ఒక కార్య కలాపము లేదా లావాదేవీ "వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం" కాదా అని నిర్ణయించడానికి ఈ క్రింది విస్తృత సూత్రాలను సంగ్రహించవచ్చుః

19.1. లావాదేవీ వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం జరిగిందా అనే ప్రశ్న ప్రతి కేసు యొక్క వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై ఆధారపడి ఉంటుంది. అయితే, సాధారణంగా, "వాణిజ్య ప్రయోజనం" లో తయారీ/పారిశ్రామిక కార్య కలాపము లేదా వాణిజ్య సంస్థల మధ్య వ్యాపార లావాదేవీలు ఉంటాయి.

19.2. వస్తువు లేదా సేవను కొనుగోలు చేయడం అనేది లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో దగ్గరి మరియు ప్రత్యక్ష సంబంధాన్ని కలిగి ఉండాలి.

19.3. కొనుగోలు చేసే వ్యక్తి యొక్క గుర్తింపు లేదా లావాదేవీ విలువ అది వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం ఉందా అనే ప్రశ్న నిశ్చయాత్మకమైనది కాదు. కొనుగోలుదారు మరియు/లేదా వారి లబ్ధిదారులకు ఒక రకమైన లాభాన్ని

ఆర్జించడాన్ని సులభతరం చేయడమే లావాదేవీకి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం లేదా ప్రధాన ప్రయోజనం కాదా అనేది చూడాలి.

19.4. వస్తువు లేదా సేవను కొనుగోలు చేయడం వెనుక ఉన్న ప్రధాన ఉద్దేశ్యం కొనుగోలుదారు మరియు/లేదా వారి లబ్ధిదారుడి వ్యక్తిగత ఉపయోగం మరియు వినియోగం కోసం అని కనుగొనబడితే, లేదా ఏ వాణిజ్య కార్య కలాపము సంబంధించినది కాదని తేలితే, అటువంటి కొనుగోలు "స్వయం ఉపాధి ద్వారా జీవనోపాధిని సృష్టించడం" ప్రయోజనం కోసం జరిగిందా అనే ప్రశ్నను పరిశీలించాల్సిన అవసరం లేదు.”

33. లీలావతి ఆసుపత్రి నియమించిన నర్సులకు వసతి సౌకర్యాలు కల్పించబడ్డాయని, అయితే పేలవమైన భవన నాణ్యత కారణంగా ప్రాజెక్ట్ పూర్తయిన కొంతకాలం తర్వాత, నిర్మాణం శిథిలావస్థకు చేరుకుందని, నర్సింగ్ సిబ్బంది వారు ఉపయోగిస్తున్న స్థలాలను ఖాళీ చేయాల్సి వచ్చిందని, వార్షిక అద్దె నష్టం కారణంగా పరిహారం కోసం లీలావతి ఆసుపత్రి వినియోగదారుల ఫిర్యాదు దాఖలు నిర్వహించ బడుతుందని , చట్టము యొక్క విభాగం 2 (1) (డి) కింద ట్రస్ట్ వినియోగదారు కాదా అని ఈ న్యాయస్థానం గమనించింది.

34. ***లీలావతి కీర్తిలాల్ మెహతా మెడికల్ ట్రస్ట్*** (పైన పేర్కొన్న) కేసులో, ఈ న్యాయస్థానం ఏ వైద్య/రోగనిర్ధారణ సౌకర్యాలను చేపట్టడానికి స్థలాలను ఆక్రమించబడనందున అప్పీలుదారు ట్రస్ట్ స్థలాలను కొనుగోలుకు, దాని లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపము మధ్య సంబంధం లేదని గమనించారు, కాని ఆసుపత్రి నియమించిన నర్సులకు అసుపత్రి లోపల వసతి కల్పించడం కోసం అని . ఈ పరిస్థితులలో, నర్సులకు సౌకర్యాలు కల్పించడంలో లాభాలను ఆర్జించడంతో దీనికి సంబంధం లేదు మరియు పరిశీలనలో ఉన్న

లావాదేవీకి ట్రస్ట్ చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద "వినియోగదారు" అని పేర్కొంది.

35. అందువల్ల, ముఖ్యమైనది ఏమిటంటే, చట్టము, 1986 లోని విషయము 2 (1) (డి) కింద తనను తాను "వినియోగదారు" అని చెప్పుకునే వ్యక్తి చట్టము, 1986 కింద దావా దాఖలు చేసిన లావాదేవీ, ఈ అంశంపై శాసనము అటువంటి వివరణను ఈ న్యాయస్థానం ఇటీవల ***శ్రీకాంత్ జి. మంత్రి వర్సెస్ పంజాబ్ జాతీయ బ్యాంక్ (*** *(2022) 5 ఎస్సీసీ 42))* లో పునరుద్ఘాటించింది మరియు ఈ అంశంపై విశ్లేషణ చేసిన తరువాత ఈ కేసు సూచన చేయబడింది ***లీలావతి కీర్తిలాల్ మెహతా మెడికల్ ట్రస్ట్*** (పైన పేర్కొన్న) లో ఈ న్యాయస్థానం ఇచ్చిన తీర్పును గమనించిన తరువాత, ప్రశ్నలోని వాస్తవాలపై కేసును పరిశీలించి, ప్రశ్నలోని లావాదేవీ "వినియోగదారు" లేదా "సేవలు" అనే పదం శాసనము నిర్వచనంలోకి వస్తుందని ఒక నిర్ధారణను నమోదు చేసింది.

36. అందువల్ల, చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (ఎం) లో నిర్వచించిన ఒక వాణిజ్య సంస్థ లేదా "వ్యక్తి" అనే వ్యక్తీకరణ పరిధిలోకి వచ్చే వ్యక్తికి "వినియోగదారు" అనే పదాన్ని నిర్వచనం నుండి మినహాయించడం లేదు, ఎందుకంటే ఇది కేవలం ఒక వాణిజ్య సంస్థ. దీనికి విరుద్ధంగా, సంస్థ రిజిస్టర్ చేయబడినా లేదా కాకపోయినా, చట్టము, 1986 యొక్క విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు" అనే వ్యక్తీకరణ యొక్క పరిధి మరియు విస్తృతి లోకి , చట్టము, 1986 యొక్క అధికార పరిధిని ఎల్లప్పుడూ ఉపయోగించగలిగిన వ్యక్తి.

37. ప్రస్తుత కేసుకు పైన పేర్కొన్న సూత్రాలను వర్తింపజేయడం, బీమా సేవకు లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో దగ్గరి మరియు ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉందా మరియు లావాదేవీకి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం లేదా ప్రధాన

ప్రయోజనం కొనుగోలుదారు మరియు /లేదా వారి లబ్ధిదారులకు ఒక రకమైన లాభాన్ని ఆర్జించడాన్ని సులభతరం చేయాలా అనేది నిర్ణయించాల్సిన అవసరం ఉంది. బీమా చేసిన వ్యక్తి ఒక వాణిజ్య సంస్థ అనే వాస్తవం చట్టము యొక్క విభాగం 2 (1) (డి) పరిధిలో బీమా పథకంని వాణిజ్య ప్రయోజనంగా పరిగణించాలా వద్దా అనే నిర్ణయానికి సంబంధం లేదు.

38. ***కర్ణాటక పవర్ ట్రాన్స్మిషన్ కార్పొరేషన్ మరియు మరోకరు వర్సెస్ అశోక్ ఐరన్ వర్క్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్*** (*(2009) 3 ఎస్సీసీ 240)* విషయంలో, ఈ న్యాయస్థానం సానుకూలంగా ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తూ గమనించినదిః

"**17.** ఒక పదం లేదా వ్యక్తీకరణ యొక్క వివరణ తప్పనిసరిగావచనం మరియు సందర్భం మీద ఆధారపడి ఉంటుందని చెప్పనవసరం లేదు. శాసన మండలి "కలిగి ఉంది" అనే పదాన్ని ఆశ్రయించడం తరచుగా అటువంటి వ్యక్తీకరణకు విస్తృతమైన మరియు విస్తరించిన అర్థాన్ని ఇవ్వాలనుకుంటున్న శాసన మండలి యొక్క ఉద్దేశాన్ని చూపిస్తుంది. అయితే, కొన్నిసార్లు, "కలిగి ఉంది" అనే పదానికి "అర్థం" అని అర్థం ఉండేలా రూపొందించబడి ఉండవచ్చని సందర్భం సూచించవచ్చు. ఒక చట్టం యొక్క అమరిక, సందర్భం మరియు లక్ష్యం అటువంటి చట్టం యొక్క ప్రయోజనాల కోసం "కలిగి ఉంటుంది"(యిన్ క్లూడెడ్) అనే పదం యొక్క వివరణకు తగిన మార్గదర్శకత్వాన్ని అందించవచ్చు.

18. విభాగం 2 (1) (ఎం) నాలుగు వర్గాలను వివరిస్తుంది, అవి,

(ఐ) నమోదు చేయబడినా లేదా కాకపోయినా ఒక సంస్థ;

(ఐఐ) హిందూ అవిభక్త కుటుంబం;

(ఐఐఐ) సహకార సంఘం; మరియు

(ఐవి) సొసైటీల నమోదు చట్టము, 1860 (1860లోని 21) కింద నమోదు చేయబడినా లేదా "వ్యక్తి" ని నిర్వచించేటప్పుడు నమోదు చేయబడకపోయినా, వ్యక్తుల యొక్క ప్రతి ఇతర సంఘాన్ని నిర్బంధంగా మరియు ఈ నాలుగు వర్గాలకు పరిమితం చేయలేము,

ఎందుకంటే "వ్యక్తి" అంటే లెక్కించబడిన విషయాలలో ఒకటి లేదా మరొకటి అని చెప్పబడదు, కానీ అది వాటిని "కలిగి ఉంటుంది".

19. జనరల్ క్లాజెస్ చట్టము 1897 విభాగం 3 (42) లో "వ్యక్తి" ని నిర్వచించింది:

“3. (42) ‘'వ్యక్తి' లో విలీనం చేయబడినా లేదా కాకపోయినా ఏదైనా కంపెనీ లేదా అసోసియేషన్ లేదా వ్యక్తుల సంస్థ ఉంటుంది.

20. 1986 చట్టము విభాగం 3 ప్రకారం, ఈ చట్టం శాసనము నిబంధనలు ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఏ ఇతర చట్టానికి అదనంగా ఉన్నాయని, అవమానకరంగా లేవని కెపిటిసి కోసం అనుభవంతుడైన న్యాయవాది ఆధారపడ్డారు. ఈ నిబంధన కెపిటిసి వాదనకు సహాయపడటానికి బదులుగా, 1986 చట్టానికి (సిక్ కింద) అందించిన పరిష్కారానికి ప్రస్తుతానికి అమలులో ఉన్న ఇతర చట్టము నిబంధనలుకు అదనంగా ఉందని సూచిస్తుంది. ఇది ఏ విధంగానూ "వ్యక్తి" యొక్క నిర్వచనాన్ని పరిమితం చేయడానికి ఎటువంటి ఆధారాన్ని ఇవ్వదు.

21. విభాగం 2 (1) (ఎం), అన్ని ప్రశ్నలకు మించిన వివరణ నిబంధన, మరియు విభాగం 2 (1) (డి) లో ఉన్నట్లుగా "వ్యక్తి" అనే వ్యక్తీకరణను అర్థం చేసుకోవడంలో శాసన మండలి పరిగణనలోకి తీసుకోవాలని ఉద్దేశించి ఉండాలి. విభాగం 2 (1) (ఎం) లో "వ్యక్తి" ని నిర్వచించేటప్పుడు, సంస్థ వంటి న్యాయపరమైన వ్యక్తిని మినహాయించు

శాసన మండలి ఎప్పుడూ ఉద్దేశించలేదు. వాస్తవానికి, అందులో పేర్కొన్న గణన ద్వారా నాలుగు వర్గాలు సూచించబడతాయి, వర్గాలు (ఐ), (ఐఐ) మరియు (ఐవి) ఇన్కార్పొరేట్ మరియు కేటగిరీ (ఐఐఐ) కార్పొరేట్, బాడీ కార్పొరేట్ మరియు బాడీ ఇన్కార్పొరేట్ను చేర్చాలనే దాని ఉద్దేశం. విభాగం 2 (1) (ఎం) లోని "వ్యక్తి" యొక్క నిర్వచనం సమగ్రమైనది మరియు సమగ్రమైనది కాదు. కంపెనీ అనేది విభాగం 2 (1) (డి) యొక్క అర్థంలో విభాగం 2 (1) (ఎం) తో చదివిన వ్యక్తి అని ఎటువంటి సందేహాన్ని అంగీకరించినట్లు మాకు అనిపించదు మరియు మేము తదనుగుణంగా చేర్చుకొను"

39. పైన పేర్కొన్న పరీక్షను వర్తింపజేయడానికి, రెండు విషయాలను పరిగణలోకి తీసుకుంటారు; (ఐ) వస్తువులను పునఃవిక్రయం కోసం కొనుగోలు చేశారా లేదా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కొనుగోలు చేశారా; లేదా (ఐఐ) సేవలను ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం పొందుతున్నారా. రెండు రెట్లు వర్గీకరణ వాణిజ్య ప్రయోజనం మరియు వాణిజ్యేతర ప్రయోజనం. వస్తువులను పునఃవిక్రయం కోసం లేదా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కొనుగోలు చేసినట్లయితే, అటువంటి వినియోగదారుడు 1986 చట్టము పరిధి నుండి మినహాయించబడతారు. ఉదాహరణకు, ఏ ఉత్పత్తిని ఉత్పత్తి చేస్తున్న తయారీదారు, అటువంటి ఉత్పత్తి కోసం ముడి పదార్థం కావచ్చు, అటువంటి వస్తువులను కొనుగోలు చేయవలసి వస్తే, వస్తువుల కొనుగోలు వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం ఉంటుంది. దీనికి విరుద్ధంగా, అదే తయారీదారు తన నివాసంలో లేదా తన కార్యాలయం కోసం కూడా ఉపయోగించడానికి రిఫ్రిజిరేటర్, టెలివిజన్ లేదా ఎయిర్ కండీషనర్ను కొనుగోలు చేస్తే, లాభాలను ఆర్జించడానికి ప్రత్యక్షంగా లేదా పరోక్షంగా సంబంధం లేదు. వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం అని భావించలేము మరియు పైన పేర్కొన్న కారణాల వల్ల

అతను చట్టము, 1986 కింద వినియోగదారుల ఫోరమ్ ను సంప్రదించడానికి అర్హత కలిగి ఉంటాడు.

40. అదేవిధంగా, వైద్య నిపుణుడి సేవలను నియమించే ఆసుపత్రి, ఇది వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం ఉంటుంది, అయితే ఒక వ్యక్తి తన అనారోగ్యం కోసం అటువంటి సేవలను పొందినట్లయితే, అది వాణిజ్యేతర ప్రయోజనంగా పరిగణించ బడుతుంది . "ఏదైనా వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం" అనే పదాల యొక్క విస్తృత అర్థాన్ని తీసుకుంటే, కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు లేదా అద్దెకు తీసుకున్న సేవలను లాభాలను ఆర్జించడానికి నేరుగా ఉద్దేశించిన ఏదైనా కార్య కలాపముల్లో ఉపయోగించాలని అర్థం. లాభం అనేది వాణిజ్య ప్రయోజనం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం, కానీ కొనుగోలు చేసిన వస్తువులు లేదా అద్దెకు తీసుకున్న సేవలు నేరుగా లాభాన్ని ఆర్జించే ఉద్దేశ్యం లేని కార్య కలాపము అయితే, అది వాణిజ్య ప్రయోజనం కాదు.

41. మరో మాటలో చెప్పాలంటే, లావాదేవీ వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం జరుగుతుందా లేదా ఫిర్యాదుదారుని చట్టము, 1986 పరిధి లోపల "వినియోగదారు" గా పరిగణించవచ్చా అనే దానిపై కొన్ని దృష్టాంతాలను కలిగి ఉంటుంది.

(ఐ) ఒక సిటి స్కాన్ యంత్రాన్ని ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ కొనుగోలు చేసింది మరియు అది లోపభూయిష్టంగా ఉన్నట్లు

కనుగొనబడింది, ఆ యంత్రాన్ని వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కొనుగోలు చేశారా మరియు అప్పీలుదారు వినియోగదారుడా అనే విషయము తలెత్తింది. వాస్తవాల కథనం నుండి, ఈ ***కల్పవృక్ష ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ వర్సెస్ తోష్నివాల్ బ్రదర్స్ (బొంబాయి) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ మరియు మరో (****(2000) 1 ఎస్సీసీ 512****)*** కేసులో న్యాయస్థానం, వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం

ఛారిటబుల్ ట్రస్ట్ యంత్రం కొనుగోలు చేసింది. సిటి స్కాన్ తీసుకునే ప్రతి వ్యక్తి దాని కోసం చెల్లించాల్సి ఉంటుంది మరియు అందించిన సేవలు ఉచితం కావు, అందువల్ల ట్రస్ట్ వినియోగదారు కాదు అని తీర్పు ఇచ్చింది

(ఐఐ). ***రాజీవ్ మెటల్ వర్క్స్ అండ్ అదర్స్ వర్సెస్ మినరల్ మరియు మెటల్ ట్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్ ((1996) 9 ఎస్సీసీ 422)*** లో, దిగుమతి చేసుకున్న తయారీదారు పూర్తయిన ఉత్పత్తి తయారీ మరియు అమ్మకం కోసం ఛానలైజింగ్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరించే చట్టబద్ధమైన అధికారం ద్వారా ముడి పదార్థం.అప్పీలుదారు కోరిన మొత్తాన్ని ప్రతివాది సరఫరా చేయలేదని ఆరోపిస్తూ అప్పీలుదారు జాతీయ కమిషన్ను ఆశ్రయించారు.ఈ కొనుగోలు వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం జరిగిందని, తయారీదారు చట్టము, 1986 ప్రయోజనం కోసం "వినియోగదారుడు" కాదని ఈ న్యాయస్థానం పేర్కొంది. (ఐఐఐ). బీమా సంస్థ నుండి బ్యాంకర్ల నష్టపరిహార బీమా పథకంని తీసుకున్న బ్యాంకు, దాని ఒక శాఖలో కొన్ని లావాదేవీల కారణంగా నష్టాన్ని చవిచూసింది, ఇది బ్రాంచ్ మేనేజర్ యొక్క నిజాయితీ లేకపోవడం వల్ల అని పేర్కొంటూ బీమా క్లెయిమ్ ను లేవనెత్తింది మరియు బ్రాంచ్ మేనేజర్ యొక్క కొంత నిజాయితీ లేకపోవడం వల్ల నష్టం జరిగిందని ఆరోపించిన క్లెయిమ్ ను బీమా సంస్థ తిరస్కరించింది మరియు ఇది వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం, వినియోగదారు కాకపోవచ్చు.(ఐవి). ఫిర్యాదుదారుడు డయాగ్నొస్టిక్ క్లినిక్ను నడుపుతున్న ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కంపెనీ, ఫిర్యాదుదారుడు వ్యతిరేక పక్షం నుండి కొనుగోలు చేసిన ఎక్స్-రే యంత్రం లోపభూయిష్టంగా ఉందని ఆరోపించాడు.యంత్రం వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కొగోలు చేయబడిందని, ఫిర్యాదుదారుడు వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం ఉద్యోగం చేసి, లాభం కోసం వ్యాపారం చేస్తు 1986 చట్టము ప్రకారం నిర్వచించి విధంగా వినియమించబడినియోగదారు

అనియమించబడినిచెప్పలేమనిఅభ్యంతరం లేవనెత్తినట్లయితే, ఫిర్యాదుదారు 1986 చట్టము ప్రకారం వినియోగదారుడు కాదు.(వి). వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం కంపెనీ వ్యాపారాన్ని మెరుగైన నిర్వహణ కోసం ఒక కంపెనీ ఈపీబీఎక్స్ సిస్టం కొనుగోలు చేసింది మరియు లోపభూయిష్ట సిస్టం ను సరఫరా చేసినట్లు ఆరోపించినందుకు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదును విభాగం 2 (1) లోని వివరణాత్మక నిబంధన పరిధిలోకి తీసుకురాకపోవచ్చు.

(డి) లావాదేవీకి లాభాలను ఆర్జించడానికి ఎటువంటి సంబంధం లేనందున 1986 చట్టము.

42. అందువల్ల, చివరకు పరిగణించవలసిన విషయం ఏమిటంటే, ప్రతి కేసును దాని స్వంత వాస్తవాలు మరియు పరిస్థితులపై పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది మరియు ఏదైనా కార్య కలాపము లేదా లావాదేవీ లాభాలను ఆర్జించడానికి వాణిజ్య ప్రయోజనం కోసం జరిగిందా అని పరిశీలించాల్సిన విషయం ఏమిటంటే, స్వీకరించగల స్ట్రెయిట్ జాకెట్ సూత్రం ఉండకూడదు మరియు ప్రతి కేసును ఈ న్యాయస్థానం నిర్దేశించిన విస్తృత సూత్రాలపై పరిశీలించాల్సి ఉంటుంది, దీని గురించి వివరణాత్మక చర్చ జరిగింది.

43. ప్రస్తుత సందర్భంలో పైన పేర్కొన్న సూత్రాలను వర్తింపజేయడం, బీమా సేవకు లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో దగ్గరి మరియు ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉందా మరియు లావాదేవీ యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యం లేదా ప్రధాన ఉద్దేశ్యం బీమా చేసినవారికి లేదా లబ్ధిదారునికి ఒక రకమైన లాభాన్ని ఆర్జించడాన్ని సులభతరం చేయాలా అనేది నిర్ణయించాల్సిన అవసరం ఉంది మరియు మా సమాధానం ప్రతికూలంగా ఉంది మరియు తదనుగుణంగా ఇక్కడ బీమా చేసిన ప్రతివాది దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదుకు లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో దగ్గరి లేదా ప్రత్యక్ష సంబంధం లేదని మేము

అభిప్రాయపడుతున్నాము. చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) ప్రకారం ప్రతివాది "వినియోగదారుడు" అని సరైన తీర్పు ఇచ్చారు.

44. సాధారణంగా బీమా ఒప్పందం యొక్క స్వభావం ఎల్లప్పుడూ నష్టాలను భర్తీ చేయడమే అని మేము పునరుద్ఘాటిస్తున్నాము. బీమా ఒప్పందాలు అనేవి నష్టపరిహార ఒప్పందాలు, దీనిలో ఒకరు తెలియని లేదా ఆకస్మిక సంఘటన నుండి ఉత్పన్నమయ్యే నష్టం/హాని లేదా బాధ్యత నుండి మరొకరికి నష్టపరిహారం చెల్లించడానికి ప్రయత్నిస్తారు మరియు భవిష్యత్తులో వచ్చే అవకాశం ఉన్న కొన్ని ఆకస్మిక లేదా పనులకు మాత్రమే వర్తిస్తుంది.

45. ***యునైటెడ్ ఇండియా ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ లెవిస్ స్ట్రాస్ (ఇండియా) ప్రైవేట్ లిమిటెడ్*** *((2022) 6 ఎస్సీసీ 1)* కేసులో ఈ న్యాయస్థానం ఈ క్రింది విధంగా తీర్పు ఇచ్చింది:

> "53. బీమా ఒప్పందం అనేది నిర్వచించిన నష్టం యొక్క నష్టపరిహారం కోసం ఎల్లప్పుడూ కొనసాగుతుంది, అంతకంటే తక్కువ కాదు. అగ్నిప్రమాదం వల్ల కలిగే నష్టం మొదలైన నిర్దిష్ట ప్రమాదాల విషయంలో, బీమా చేసిన వ్యక్తి లాభం పొందలేరు మరియు డబుల్ ఇన్సూరెన్స్ ద్వారా ప్రయోజనం పొందలేరు. చాలా కాలం క్రితం, కాస్టెల్లెన్ వర్సెస్ ప్రెస్టన్ [కాస్టెల్లెన్ వర్సెస్ ప్రెస్టన్, (1883) 11 క్యూబిడి 380] లో బ్రెట్, ఎల్జె ఇలా అన్నారు:(క్యూబిడి పేజ్ 386)
>
> "..........బీమా ఒప్పందం అనేది నష్టపరిహార ఒప్పందం.... మరియు ఈ ఒప్పందం అంటే హామీ ఇచ్చిన వ్యక్తికి, నష్టం జరిగినప్పుడు, పూర్తిగా నష్టపరిహారం చెల్లించబడుతుంది, కానీ పూర్తిగా నష్టపరిహారం కంటే ఎక్కువ ఎన్నటికీ చెల్లించబడదు.""
>
> (ప్రాముఖ్యత వివరణ చేర్చబడినది)

46. అందువల్ల, తక్షణ సందర్భంలో బీమా పథకాన్ని అద్దెకు తీసుకోవడం అనేది స్పష్టంగా నష్టం/హానిల ప్రమాదాన్ని భర్తీ చేసే చట్టము అని నిర్ధారించవచ్చు మరియు లాభాల ఉత్పత్తికి ఎటువంటి అంశం లేదని ఇంకా ఈ న్యాయస్థానం వ్యక్తం చేసినది ఉదాహరణగా ఉంది; క్లెయిమ్ లేవనెత్తిన లావాదేవీకి లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో ఏదైనా దగ్గరి మరియు ప్రత్యక్ష సంబంధం ఉన్నందున, ప్రతి కేసు వాస్తవాలపై పరిశీలించడానికి ఇది ఎల్లప్పుడూ తెరిచి ఉంటుంది.

47. బీమా క్లెయిమ్లు 1986 చట్టము పరిధిలోకి వస్తే, వాస్తవంగా అన్ని బీమా విషయాలు 1986 చట్టము పరిధిలోకి వస్తాయని, ఇది 2015 చట్టాన్ని నిరర్ధకంగా మారుస్తుందని అప్పీలుదారు తరపున చేసిన సమర్పణతో మేము ఏకీభవించము. మా దృష్టిలో, ఈ రెండు చట్టాలు వేర్వేరు పరిధిని మరియు విస్తృతి కలిగి ఉన్నాయి మరియు వేర్వేరు పరిష్కార యంత్రాంగాన్ని కలిగి ఉన్నాయి, వేర్వేరు రంగాలలో అంతర్గత సంబంధం లేనివి.

48. పర్యవసానంగా, అప్పీళ్లు ఆధారం లేనివి మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడతాయి. ఖర్చుల గూర్చి ఉత్తర్వులు లేవు.

49. రాష్ట్ర కమిషన్ ప్రతివాదుల ఫిర్యాదును శాసనము ానికి అనుగుణంగా దాని స్వంత యోగ్యతలపై ఇవ్వనివ్వండి, ఇది పాత కేసు, వీలైనంత త్వరగా నిర్ణయించబడాలి, కానీ ఏ సందర్భంలోనూ ఒక సంవత్సరం తరువాత కాదు.

50. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

పౌర దరఖాస్తు నెం. (లు).5354/2007-(యునైటెడ్ ఇండియా ఇన్సూరెన్స్) కంపెనీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ఎం/ఎస్ దివాకర్ గోయిర్ పోర్ఘాయత్)

51. ఈ కేసు వాస్తవాలలో ప్రతివాది (వాణిజ్య విభాగం) తీసుకున్న బీమా పథకం ప్రతివాది/ఫిర్యాదుదారుడు ఎదుర్కొన్న నష్టానికి పరిహారం

చెల్లించడానికి మాత్రమే అని, మరియు బీమా క్లెయిమ్ ను అప్పీలుదారు తిరస్కరించిన లావాదేవీకి, లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపముతో ప్రత్యక్ష సంబంధం లేదని మరియు చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద నిర్వచించిన విధంగా "వినియోగదారు" అని పేర్కొంటూ 2004 డిసెంబర్ 3వ తేదీన జాతీయ కమిషన్ కలిపి చేసిన ఉత్తర్వుకు వ్యతిరేకంగా ప్రస్తుత అప్పీల్ నిర్దేశించబడింది.

52. ప్రతివాది/ఫిర్యాదుదారు (బీమా చేసినవారు) అప్పీలుదారు నుండి బీమా పథకంని పొందిన "ఖజానా జ్యువెల్లర్స్" పేరు మరియు శైలిలో ఆభరణాల అమ్మకం మరియు కొనుగోలు వ్యాపారం చేస్తున్నారు. వ్యాపారంలో ఆభరణాల ప్రమాదాన్ని 21 అక్టోబర్, 1999 నుండి 20 అక్టోబర్, 2000 వరకు కవర్ చేయడానికి.

53. 2000 జూన్ 24వ తేదీన, ఉదయం 7 గంటలకు, ప్రతివాది యొక్క ఉద్యోగి షోరూమ్ షట్టర్ పాక్షికంగా తెరిచి ఉందని, అది దొంగతనాన్ని సూచిస్తుందని, తనిఖీ చేసినప్పుడు, రు. 20 ,55,200 విలువైన వస్తువులు షోరూమ్ నుండి దొంగిలించబడినట్లు కనుగొనబడింది.

54. నష్టాన్ని నష్టపరిహారం చెల్లించమని ప్రతివాది చేసిన దావాపై, దానిని అప్పీలుదారు తిరస్కరించారు మరియు అహ్మదాబాద్ లోని రాష్ట్ర కమిషన్ ముందు వినియోగదారుల ఫిర్యాదును దాఖలు చేయడం ద్వారా ప్రతివాది దానిని సవాలు చేశారు, ఇది ప్రతివాది చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) పరిధిలో "వినియోగదారుడు" కాదని 2004 ఏప్రిల్ 1 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా కొట్టివేయబడింది.

55.లావాదేవీ యొక్క స్వభావాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని, కమిషన్ ఆదేశంపై ఆధారపడటం ద్వారా జాతీయ కమిషన్ ముందు అప్పీల్ ద్వారా తొలగింపు

ఉత్తర్వును ప్రతివాది సవాలు చేశారు డిసెంబర్ 3,2004 నాటి **ఎం/ఎస్ హర్సోలియా మోటార్స్** కేసు, ప్రతివాది బీమా క్లెయిమ్ ను లేవనెత్తిన లావాదేవీకి ప్రత్యక్ష లావాదేవీలు లేవని కమిషన్ అభిప్రాయపడింది. దొంగతనం లేదా ప్రకృతి వైపరీత్యం వల్ల కలిగే నష్టాన్ని భరించడానికి మాత్రమే లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపము మరియు బీమా రక్షణతో సంబంధాన్ని పొందడం జరిగింది మరియు 2004 డిసెంబర్ 3వ తేదీన జాతీయ కమిషన్ జారీ చేసిన ఉత్తర్వు మన ముందు అప్పీల్లో సవాలు చేసిన విషయం.

56. సివిల్ అప్పీల్ నంబరులు 5352-5353/2007 లో ఈరోజు మేము యిచ్చిన తీర్పు ఆధారంగా (నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపని లిమిటెడ్ వర్సెస్ హర్సోలియా మోటార్స్ మరియు ఇతరులు), ప్రస్తుత అప్పీల్ ఆధారం లేనిది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడింది. ఖర్చుల గూర్చి ఉత్తర్వులు లేవు.

57. రాష్ట్ర కమిషన్ ఫైలుపై ఫిర్యాదు పునరుద్ధరించ బడుతుంది మరియు శాసనమునకు అనుగుణంగా దాని స్వంత యోగ్యతలపై నిర్ణయించ బడుతుంది మరియు వీలైనంత త్వరగా నిర్ణయించవచ్చు, కానీ ఏ సందర్భంలోనూ ఒక సంవత్సరం తరువాత కాదు.

58. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

పౌర దరఖాస్తు నెం. (ఎలు).2821/2012-జాతీయ ఇన్సూరెన్స్ కంపెని లిమిటెడ్. వర్సెస్ ఎం/ఎస్ అంకుర్ మరియు మరొకరు.

59. అప్పీల్ లో తీర్పు ,తేది 15 డిసెంబర్ ,2010 నాటి జాతీయ కమిషన్ ఆమోదించిన.

60. కేసు యొక్క సంక్షిప్త వాస్తవాలు ఏమిటంటే, ప్రతివాది టోకు దుస్తుల వ్యాపార పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నాడు, అతను 2006 జనవరి 6 నుండి 2007 జనవరి 5 వరకు అమలులో ఉన్న ప్రామాణిక అగ్ని మరియు ప్రమాద పథకాన్ని

మొత్తం రు..60,00,000/కు తీసుకున్నాడు. 2006 డిసెంబర్ 28న అగ్నిప్రమాదం సంభవించింది, ఫలితంగా ప్రతివాది కర్మాగారం దెబ్బతింది. అప్పీలుదారుడు తుది సర్వే కోసం స్పాట్ సర్వేయర్, ఎం/ఎస్ అపెక్స్ సర్వేయర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ను నియమించారు, వారు 2008 డిసెంబర్ 22న తమ నివేదికను సమర్పించారు, నివృత్తి మొత్తాన్ని రూ. 1 లక్షను తీసివేసిన తరువాత మొత్తం నిల్వను రూ.5327,790 మరియు అగ్నిప్రమాదం తరువాత ఫాక్టరింగ్ సౌండ్ స్టాక్ రక్షించిన రు.17,790 నష్టాన్ని అంచనా వేశారు . ప్రతివాది కొన్ని పత్రాలను నిరధారణదారుకు సమర్పించడంలో విఫలమయ్యారని, అందువల్ల, అటువంటి ప్రాతిపదికన నిరధారణను చెల్లనిదిగా పరిగణించవచ్చని అప్పీలుదారు పేర్కొన్నారు. ఇంతలో, కెనరా బ్యాంక్ (సురక్షిత రుణదాత) ప్రతివాదిపై సర్ఫేసియా కింద సర్వే చేసి చర్యలను ప్రారంభించింది.

61. ప్రతివాది యొక్క దావా ప్రాసెస్ చేయబడుతున్నప్పుడు, ప్రతివాది వడ్డీతో పాటు రు.60,00,000/- క్లెయిమ్ చేస్తూ రాష్ట్ర కమిషన్ ముందు ఫిర్యాదు చేశారు. ఈ దశలో, అప్పీలుదారు ప్రతివాది కాదని ప్రాథమిక అభ్యంతరాన్ని దాఖలు చేశారు"చట్టము, 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) నిర్వచనం ప్రకారం వినియోగదారు. ప్రతివాది వాణిజ్య కార్య కలాపములో నిమగ్నమై ఉన్నాడని, అందువల్ల వినియోగదారుడు కాదని రాష్ట్ర కమిషన్ ఒక దశలో పేర్కొంది. బీమా సంస్థ తన సేవలను కలిగిఉండు వాణిజ్య సంస్థ 1986 చట్టము విభాగం 2 (1) (డి) ప్రకారం లావాదేవీకి సంబంధించి "వినియోగదారు" అని పేర్కొంటూ 2012 డిసెంబర్ 15 జాతీయ కమిషన్, తన ఉత్తర్వు ప్రకారం రాష్ట్ర కమిషన్ తిరిగి ఇచ్చిన తీర్పును తిప్పికొట్టింది.

62. సివిల్ అప్పీల్ నెం. (5352-5353/2007 (నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెని లిమిటెడ్ వర్సెస్ హర్సోలియా మోటార్స్ మరియు ఇతరులు) పైన పేర్కొన్న

అప్పీల్లో మేము వివరణాత్మక కారణాలను వివరించబడిన ఈ రోజు మేము ఆమోదించిన తీర్పును దృష్టిలో ఉంచుకుని, ప్రస్తుత అప్పీల్ అసంబద్ధమైనది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడింది. ఖర్చుల గూర్చి ఉత్తర్వులు లేవు.

63. రాష్ట్ర కమిషన్ ఫైలుపై ఫిర్యాదు పునరుద్ధరించ బడుతుంది మరియు శాసనమునకు అనుగుణంగా దాని స్వంత యోగ్యతలపై ఇవ్వబడుతుంది మరియు వీలైనంత త్వరగా నిర్ణయించవచ్చు, కానీ ఏ సందర్భంలోనూ ఒక సంవత్సరం తరువాత కాదు.

64. ప్రతివాది చేసిన దావా ప్రకారంగా ఈ న్యాయస్థానం 2011 మే 11వ తేదీన జారీ చేసిన ఆదేశాలకు అనుగుణంగా, అప్పీలుదారు 50 శాతం జమ చేసినట్లు మా దృష్టికి తీసుకురాబడింది మరియు 2023 ఫిబ్రవరి 15 నాటి కార్యాలయ నివేదిక, 2023 జూలై 16 మెచ్యూరిటీ తేదీతో ఫిక్స్డ్ డిపాజిట్లో రు.59,74,814/- పెట్టుబడి పెట్టినట్లు సూచిస్తుంది. ఈ మొత్తాన్ని రాష్ట్ర కమిషన్ కు బదిలీ చేయనివ్వండి మరియు స్థిర డిపాజిట్లో పెట్టుబడి పెట్టిన డబ్బు కొనసాగుతుంది మరియు స్వయంచాలక పునరుద్ధరణ ప్రాతిపదికన వడ్డీనిచ్చే ఖాతాలో పెట్టుబడి పెట్టవచ్చు మరియు పార్టీలు రాష్ట్ర కమిషన్ ఆదేశాలకు కట్టుబడి ఉండాలి.

65. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

<u>పౌర దరఖాస్తు నెం. (లు) 3350/2018</u>-ది బ్యాంక్ ఆఫ్ న్యూయార్క్ మెల్లన్ (గతంలో ది బ్యాంక్ ఆఫ్ న్యూయార్క్) వర్సెస్ ఎం/ఎస్ మెట్కో ఎక్స్పోర్ట్ ఇంటర్నేషనల్ మరియు ఇతరులు.

66. తేది 6 ఫిబ్రవరి , 2018 న జాతీయ కమిషన్ ఆమోదించిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా అప్పీలుదారు ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ప్రస్తుత అప్పీల్ను దాఖలు చేశారు.

67. కేసు యొక్క సంక్షిప్త వాస్తవాలు ఏమిటంటే ప్రతివాది నం.1 నువ్వులు మరియు నూనె గింజల ఐదు కంటైనర్ల సరఫరా కోసం మూడవ పక్షంతో (ప్రతివాది నంబర్ 1 యొక్క ఇటాలియన్ కొనుగోలుదారు) 141,375 డాలర్లకు లావాదేవీలు జరిపారు. ఈ లావాదేవీకి సంబంధించి, ఇన్వాయిస్, బిల్లులను పంపడానికి ఫెడరల్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్ (ప్రతివాది సంఖ్య 2) ఇటలీలోని కొనుగోలుదారు బ్యాంకర్ కు లావాదేవీలు, సర్వేయర్ సర్టిఫికేట్, మార్పిడి బిల్లులు, ఫైటోసానిటరీ సర్టిఫికేట్ మరియు ఇతర సంబంధిత పత్రాలు (నాలుగు పత్రాలు)సేవలను పొందారు. ప్రతివాది నెం.2 ఇటలీలోని కొనుగోలుదారు బ్యాంకర్ కు ఎగుమతి పత్రాలను అందించడానికి అప్పీలుదారు సేవలను నియమించారు, ఇది ఒక కొరియర్ కంపెనీ (ప్రతివాది సంఖ్య 3) సేవలను అందించింది. ఎగుమతి పత్రాలు రవాణా సమయంలో పోయాయి.

68. ప్రతివాది నెం.1 అప్పీలుదారుపై, ప్రతివాది నం.2 మరియు ప్రతివాది నెం.3 పై రాష్ట్ర కమిషన్ ముందు వినియోగదారుల ఫిర్యాదును దాఖలు చేశారు, ప్రతివాది నం1, చట్టము , 1986 లోని విభాగం 2 (1) (డి) కింద 2013 డిసెంబర్ 10 నాటి ఉత్తర్వు ద్వారా నిర్వచించిన విధంగా వినియోగదారుడు కాదు అనే ప్రాతిపదికన ఫిర్యాదును కొట్టివేశారు, అది జాతీయ కమిషన్ ఆధారపడిన అప్పీల్లో తీర్పుపై ప్రతివాది నెం.1 ద్వారా సవాలు చేయబడినది **లక్ష్మీ ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్** (పైన పేర్కొన్న) మరియు **ఎం/ఎస్ హర్సోలియా మోటార్స్** విషయంలో ఇచ్చిన తీర్పులో, రవాణా సమయంలో కోల్పోయిన మరియు ఇటాలియన్ కొనుగోలుదారుడు ఎప్పుడూ అందుకోని పత్రాలను బ్యాంకు పంపడం ప్రతివాదికి ఎటువంటి లాభాన్ని ఆర్జించడానికి సంబంధించినది కాదని జాతీయ కమిషన్ ఒక నిర్ధారణను నమోదు చేసింది.

ఎందుకంటే వాస్తవ లాభం ఎగుమతి చేసిన వస్తువుల అమ్మకం నుండి వస్తుంది, దీనికి లాభాలను ఆర్జించే కార్య కలాపము సంబంధం లేదు.

69. మేము పార్టీల తరపు న్యాయవాదిని విన్న తరువాత మరియు సివిల్ అప్పీల్ నంబరులు 5352-5353/2007 (నేషనల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెని లిమిటెడ్ వర్సెసె హర్సోలియా మోటార్స్ మరియు ఇతరులు), ప్రస్తుత అప్పీల్ ఆధారం

లేనిది మరియు తదనుగుణంగా కొట్టివేయబడింది. ఖర్చుల గూర్చి ఉత్తర్వులు లేవు.

70. రాష్ట్ర కమిషన్ ఫైలుపై ఫిర్యాదు పునరుద్ధరించ బడుతుంది మరియు శాసనమునకు అనుగుణంగా దాని స్వంత యోగ్యతలపై నిర్ణయం ఇవ్వబడుతుంది మరియు వీలైనంత త్వరగా నిర్ణయించవచ్చు, కానీ ఏ సందర్భంలోనూ ఒక సంవత్సరం తరువాత కాదు.

71. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

పౌర దరఖాస్తు నెం. (లు) 2023

(@ స్పెషల్ లీవ్ పిటిషన్ (సివిల్) నెం (లు).1039/2020) –

ఇఫ్కో టోక్యో జనరల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్ వర్సెస్ ఎం/ఎస్ ఒపిజి ఎనర్జీ (పి) లిమిటెడ్.

72. అనుమతి మంజూరు చేయబడింది.

73. జాతీయ కమిషన్ ఆమోదించిన 2019 సెప్టెంబర్ 27 తీర్పు మరియు ఉత్తర్వులకు వ్యతిరేకంగా అప్పీల్ చేయడానికి ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా ప్రస్తుత అప్పీల్ దాఖలు చేయబడింది.

74. మేము పార్టీల తరపు న్యాయవాదిని విన్నాము మరియు వాస్తవాన్ని గమనించి, వినియోగదారుల ఫోరం మొదట్లో 12 సెప్టెంబర్, 2014న అప్పీలుదారుకు వ్యతిరేకంగా ఒక ఎక్స్ పార్టె ఉత్తర్వును జారీ చేసింది, దీనికి అనుగుణంగా అప్పీలుదారుడు ఫిర్యాదు చేసిన తేదీ నుండి సంవత్సరానికి 9 శాతం వడ్డీతో రూ.9,57,903/- మరియు రు.5000/- వాజ్యానికి చెల్లించ వలసినదిగా. రాష్ట్ర కమిషన్ మరియు జాతీయ కమిషన్ ముందు అప్పీలుదారు సూచన మేరకు దాఖలు చేసిన అప్పీల్/పునర్విమర్శ, రెండూ వరుసగా 2019 జూన్ 25 మరియు 2019 సెప్టెంబర్ 27 ఆదేశాల ద్వారా కొట్టివేయబడ్డాయి.

75. మేము పార్టీల తరపు న్యాయవాదిని విన్న తర్వాత, వివాదాస్పద ఉత్తర్వులో జోక్యం చేసుకోవడానికి ఎటువంటి కారణం కనిపించదు మరియు తదనుగుణంగా అది కొట్టివేయబడుతుంది. ఖర్చుల గూర్చి ఉత్తర్వులు లేవు.

76. పెండింగ్ లో ఉన్న దరఖాస్తులు ఏవైనా ఉంటే అవి పరిష్కరించబడతాయి.

న్యాయమూర్తి.

(అజయ్ రస్తోగి)

న్యాయమూర్తి.

(సి. టి. రవికుమార్)

న్యూ ఢిల్లీ;

ఏప్రిల్ 13,2023.